

John Sköld

1900 – 1966

- 1900 John Sköld föds den 19 april i Norrbärke, Smedjebacken.
- 1913 "Morfar John skulle börja i gruvan i Grängesberg när han var 13 år, men han lånade en cykel och 'rymde'. Han återvände inte till Ludvika men ställde ut många gånger i Smedjebacken" (barnbarnet Annette Göransson-Wingård vid minnusutställningen 2005 på Aguélimuseet).
- 1918 John Sköld blir konstnär på heltid. "Det var en svår tid närmast efter första världskriget. Folk skriade inte direkt efter konst på väggarna. De rent timliga värdena var det primära för större delen av vårt folk" (John Sköld i Sala Allehandas Julnummer 1955).
- 1922 Dottern Gudrun föds den 8 april.
- 1924 Dottern Aina föds den 12 augusti .
- 1931 Makarna Sköld, då bosatta i Hedemora, får trillingar den 12 april på länslasarettet i Avesta. Flickan, Signe Helena, blev bortadopterad och pojkbarna dog inom ett år. Hustrun Lena, f. 30 mars 1902, återsåg för första gången sin bortadopterade dotter på 1960-talet. De höll sedan kontakten ända fram till Lenas död 19 maj 1973.
- 1934 Lena och John Sköld flyttar till Sala. Det finns också uppgifter om att de flyttade till Sala redan 1931. Dessförinnan bodde makarna (ev. i början enbart John) i Örnköldsvik, Gävle, Lindesberg, Västanfors och Hedemora.
- 1935 Första separatutställningen i Uppsala. Utställning samma år i Lindesberg, där han också ställde ut åren 1950, 1952, 1957-58, 1960 och 1963.
- 1940-talet John tillbringade alla somrar från tidigt 40-tal till början av 1960-talet vid Dalälven i Gysinge i några olika stugor och sedan byggde han en liten ateljé, där många av målningarna kom till.
- 1944 Utställning i oktober tillsammans med Edvard Cederling på Stadshotellet i Sala. Johns utställningar i Sala återkommer sedan 1948, 1950, 1951, 1952, 1954, 1958, 1960 och 1961 – och kanske även vid andra tillfällen.
- 1945 Lena Sköld börjar sin anställning på Sala lasarett, där hon var kvar till sin pensionering 1970. Det var oftast hustrun Lena som tillverkade ramarna till Johns tavlor. Hon hade en hyvelbänk i lägenheten för ändamålet. "Mormor hade enorm ordning och reda på allt – städat och fint. Morfar var bohemer, ompysslad och älskad av mormor. Mormor fick försörja morfar när måleriet inte gick så bra" (barnbarnet Anna-Lena Flygare vid minnusutställningen 2005 på Aguélimuseet).
- 1947 Utställning i Arboga, dit han återkom med utställningar 1951, 1955 och 1960.
- 1948 Utställningar i Ulricehamn 1948 och 1949.
- 1950-talet John Sköld vikarierade som teckningslärare på läroverket i Sala i mitten av 1950-talet.
- 1951 Utställningar i Kungsör och Krylbo 1951 och 1954.
- 1952 "När mormor fyllde 50 år ringde Gunde Johansson och sjöng 'Jag är torpare jag och jag har det så bra.... Gunde bodde granne med morfar Johns bror, Kalle Sköld, i Älvestorp, Hällefors kommun" (barnbarnet Annette Göransson-Wingård vid minnusutställningen 2005 på Aguélimuseet).
- 1953 Utställningar i Köping 1953, 1955, 1957, 1959, 1960, 1962 och 1964. Deltog i samlingsutställning i Avesta 1953.
- 1960 Utställning tillsammans med Edvard Cederling, Sixten Engberg och Lennart Lindberg i Folkpartilokalen, Magasinsgatan 4 i Sala, i december. Arrangör Sala konstförening.
- 1961 Utställningar i Älvdalen och Hallsberg, samt i en samlingsutställning i Säffle. Utställning i Folkpartilokalen, Magasinsgatan 4 i Sala, i december. Arrangör Sala konstförening.
- 1963-1965 Deltog i samlingsutställningar i Sala.
- 1966 John Sköld avlider den 5 maj 1966.
- 2005 Minnesutställning på Aguélimuseet 18 juni – 28 augusti.

John Sköld är företräd med målningar hos bland andra Sala Konstförening-Aguélimuseet, Landstinget i Västmanland (29 målningar), Sala kommun, Köpings kommun och Kungsörs kommun.

Dick Holmér, f. 1941, berättar den 30 september 2014: Jag minns några episoder med John Sköld. Min pappa hade åkeri och Sköld hade sommarstuga uppe vid Dalälven i Gysinge. En kväll sa Sköld att han måste få hjälp med att köra upp virke till stugan. Min far sa att ”Dick kan köra, men ni måste hålla tiden för den här bilen ska igång i morgon igen på andra uppdrag”.

Vi åkte och när vi var framme sa Sköld ”Här ska du svänga ner” och det var högt grönt gräs och nån väg såg man inte. ”Det går bra att köra här” sa John Sköld, ”det är bara att gasa på”. Så blev det vass och sen sa det bara plums och där satt vi fast. Vi fick gå till värdshuset och sova över natten. John var stor och kraftig och lät som ett ånglok när vi gick dit i mörkret. Jag var rädd att han skulle få hjärtslag, men det gick bra och dagen efter fick vi hjälp att dra upp bilen.

Året därpå skulle vi köra ett lass till. Min far tyckte inte det var lämpligt med tanke på att det tog ett helt dygn förra gången. ”Ja men nu är det andra grejer” sa Sköld. Det var rivningsvirke från Handelsbankens gamla fina byggnad i hörnet Rådhusgatan-Drottninggatan. Den revs av E A Ahlin, som rivit halva Sala, och han var stolt över att virket var absolut torrt eftersom hade förvarats under presenningar, så det skulle vi hälsa Sköld att det här var prima virke.

Den här gången skulle vi inte svänga på samma ställe utan vid Seveds kvarn, vid broarna där. ”Här ska vi stanna” sa Sköld och ner efter slänten låg några båtar med ett gäng glada gubbar. Sköld hade pratat med flottarna upp efter Dalälven, så dom la ut en läns och vi tippade i virket. Sedan drog de länsen upp till Johns stuga. Sköld skulle använda virket till att bygga ut stugorna, som var väldigt små, så att man fick fötterna under tak när man sov.

Över 250 målningar och teckningar, samt berättelser och tidningsurklipp om John Sköld finns återgivna på den digitala skiva som sammanställdes till minnesutställningen 2005. En stor del av innehållet följer nedan.

Lena och John Skölds barnbarn, Anna-Lena Flygare (dotter till Aina) och Annette Göransson-Wingård (dotter till Gudrun), har berättat om mormors och morfars hem på Rådhusgatan i Sala:

Gården

På södersidan av fastigheten fanns en jättelik, liggande stege längs fasaden. Det kan ha varit någon form av brandstege. Ramströms lastkaj låg rakt fram när man gick förbi stegen. Man gick runt fastigheten från Rådhusgatesidan, in i vinkeln på huset till trapphuset. Det var gårdsgrus hela vägen.

På gaveln under mormors och morfars köksfönster var det

en stor, lummig klätterväxt där en mängd fåglar höll till. Mellan fastigheten och den nybyggda fastigheten mot Kungsgatan var det ett mörkt prång ut mot Kungsgatan där man ställde cyklar och hängde tvätt på tork.

Innan man kom in i trapphuset genom dubbeldörrarna, fanns en dörr till höger där man kunde bada och byka tvätt i järngrytor.

Trapphuset

Lisa och Gösta Hedkvist hade sin bostad till höger, under mormor och morfars lägenhet, när man kom in i trapphuset och skomakeriet rakt fram. Farbror Göstas dörr från trapphuset in till skomakeriet var för det mesta öppen.

När man kommit uppför trappan var det ett litet, litet fönster till höger mot gårdssidan. Där hängde mormor disktrasor på tork. Mormor tvättade allt vitt två gånger, även disktrasor!

Innan man kom in i lägenheten var det på höger hand en platt, brun postlåda av plåt med perforering och en lucka på framsidan, där mormor alltid lade en nyckel när vi skulle komma på besök. Det var en stor nyckel, samma nyckel som till bad- och tvättstugan på gården

I trapphuset fanns också ett skafferi infällt i väggen som mormor använde på senare år. På den stora spegeldörren in till farstu satt ett märke i järn från någon gruva i Bergslagen. Det var det sista som dottern Gudrun skruvade ner vid flytten efter Lenas dödsfall.

Farstu

Mormor hade en rostfri smörbytta, som stod i skafferiet till höger när man kom in i farstu. På en krok hängde en rostfri hink. Att de hade så mycket i rostfritt berodde på att min, Anna-Lenas, pappa jobbade på Pressbolaget i Eskilstuna.

Till vänster fanns en hatthylla med tyggarderob under och sedan kom dörren till toaletten. Där var det en vattenklosett med träsits och kedja från taket som man drog i för att spola.

Mitt emot toadörren hängde, på sidan av en garderob, en vit stege i två delar som kunde användas om man skulle upp på vinden genom en lucka i taket.

Rakt fram mellan toaletten och stegen var det en dörr in till stora rummet.

Vid köksbordet sitter, från vänster, dottern Gudrun, Ainas man Stig Andersson, dottern Aina, Gudruns man Bengt Göransson, morfar John och mormor Lena.

Köket

När man kom in i farstu var köksdörren till höger. Rakt fram i köket, vid fönstret på gaveln där klängväxterna fanns, stod ett stort köksbord. Till höger om köksbordet stod morfars amerikanska gungstol med fjädrar. Bakom den, i hörnet, stod i slutet på 1960-talet en liten Electrolux-

centrifug. Till vänster om köksbordet stod mormors karmstol. Gungstolen och karmstolen var försedda med lösa röd- och vitrutiga dynor.

I ett stort skåp, väggfast från golv till tak, till vänster om köksfönstret, var det porslin, rostfritt och senare plast – mormor följde med sin tid och plasten tyckte hon var bra när den kom. Min, Annettes, pappa Bengt Göransson, var delägare i Bröderna Göranssons Elektriska i Kungsör och försåg mormor och morfar med diverse elektriska nymodigheter.

På väggarna var det vit pärlspånt och vita element som målades varje år – av mormor.

Till höger innanför köksdörren, längs med väggen var det en diskbänk med varmvattenberedare ovanför. På hyllan under, med ett skynke framför, fanns emaljerade handfat, gula med grön kant, travade i varandra.

Till vänster i köket innanför dörren från farstu stod en vit pall. Bortom pallen var det en svart järnspis, som delvis täcktes av en elektrisk ugn med två plattor.

Mellan spisen och dörren till mormors rum fanns så småningom ett kylskåp och ovanför det hängde handdukar med ett handduksförhänge av samma röd- och vitrutiga tyg som stolsdynorna. Längst upp en hylla med rostfria kastruller.

Mormor Lenas rum

Det var höga trösklar mellan rummen. Till vänster innanför dörren till mormors rum var det en kakelugn i hörnet. Den togs sedan bort.

Till höger, bakom dörren fanns en kallmangel. Senare stod där en bokhylla med fotografier.

På nästa vägg, fortfarande till höger, fanns en soffa med röd-svart-grå-randigt tyg som mormor kunde fälla upp och använda som säng. Den gick att dra ut ytterligare och där fick vi sova tillsammans med mormor när vi var små.

Ovanför soffan var en hylla med radio och psalmbok. Mormor gick ibland till Frälsningsarmén och bad alltid aftonbön.

Och så sa hon ibland innan man gick till sängs: "Sätt dina skor i T, för att din käresta få se." Då man skulle drömma om sin tillkommande.

Till vänster om soffan var det ett hörnskåp med bland annat två brun-gula plädar i. Den flyttades sedan till platsen där kakelugnen stått.

Mormor hade en blågrå stol på sitt rum. Hon hade också en gungstol, där hon satt som gammal, efter Johns död, med en pläd om axlarna.

Ovanför fönstret, som var rakt fram när man stod i köksdörren, var det en kornisch med lysrör under.

Mitt i rummet stod ett bord av björk med två små lådor och med tre speglar i vinkel. I två frostade, rosa glas med skruvlock hade hon dagkräm och nattkräm. Där låg också en hårborste med gult skaft.

Till höger om dörren in till stora rummet, fanns en byrå, senare en bokhylla.

Stora rummet

Till vänster när man kom in i stora rummet, hade mormor en hyvelbänk (byttes senare ut mot ett skrivbord med två hurtsar)! Det var oftast mormor som tillverkade ramarna till morfars tavlor.

I rummet var det också en bäddsoffa mitt emot skrivbordet.

Framför fönstret stod ett runt, mörkbrunt bord, en låg Emma-fåtölj och en fåtölj med armstöd av brunt, böjt trä. Där satt John i basker och spelade schack med sina vänner, bland andra prästen, och tog ett glas konjak. Där fanns också en schackklocka och en blommig plåtask som han hade cigaretrullare, tobak och Rizzla-papper i.

Bakom dörren från mormors rum, hade morfar sitt staffli av vitmålat järn och en rund pall med björksits som det gick att snurra upp och ner. Där höll han till och målade. Så småningom placerades en TV till höger innanför dörröppningen.

Morfar satt ofta i vit rock bak och fram på en stol och vilade med armarna på ryggstödet – och filosoferade över sitt måleri.

Ateljén mot Kungsgatan kom senare.

Morfar hade två stora lådor som han fraktade tavlor i. På den ena stod det "Ulricehamn" och i dessa kunde han ställa tavlorna på högkant.

Det var ljusa tapeter i rummet och lysrör i taket för att ge bra ljus vid staffliet.

Morfar Johns rum

I rummet fanns en inbyggd garderob från golv till tak till vänster innanför dörren från stora rummet. Till höger, efter väggen mot Ramströms gård, stod en låg bokhylla i björk fylld med deckare samt böcker av Albert Engström

och Gunnar Bruswitz. Rakt fram i rummet var det ett fönster mot Rådhusgatan.

Till vänster om fönstret stod en Dux-säng. Morfar hade en askkopp intill sängen med bokhållare. Han låg på sidan med ena handen under huvudet, rökte med sitt långa cigarettmunstycke hemrullade cigaretter, åt Figaro och läste deckare.

Rådhusgatan 2 med John Skölds lägenhet längst bort på

andra våningen och ateljén med fönster mot Kungsgatan. Foto Sven Norling.

Annette:

- Morfar skulle börja i gruvan i Grängesberg när han var 13 år, men han lånade en cykel och "rymde". Han återvände inte till Ludvika men ställde ut många gånger i Smedjebacken.
- Jag var hos mormor och morfar på somrarna och på andra lov ända från 3-årsåldern och fram till omkring 1960 och jag har bara vackra minnen av morfar och mormor.
- Sjukhuspräst Per Annersten, Falun, (bördig från Sala) har berättat för mig att John vikarierade som teckningslärare när Per gick på läroverket i Sala.
- Jag satt ofta bredvid morfar när han målade. Han lade upp färgen på smörpapper och använde palettkniv. Vi bestämde olika saker han skulle måla – men det slutade alltid med att det blev en lada!
- Mormor Lena berättade att när min mamma Gudrun och hennes syster Aina var små, så sa Gudrun vid ett tillfälle när någonting gick på tok: "Sjutton, sjutton, sjutton...". Aina sa: "Mamma, Gudrun svär!". Lena: "Det gör hon inte, sjutton är en siffra." Aina: "Mamma va' är jävlar anamma för siffra?"
- Jag tyckte mycket om liljekonvaljer men var allergisk mot dem, så morfar målade en tavla till mig med liljekonvaljer på.
- Jag var med när Lena träffade sin bortadopterade dotter Signe Helena första gången i Sala på 1960-talet. Det var en stark upplevelse för alla. Sedan höll de kontakten fram till Lenas död.

- John betalade så vitt jag vet aldrig någon skatt. Han fick besök av skattmasen varje år, men det slutade ofta med att skattmasen köpte en tavla.
- Jag gick i Högre Allmänna Läroverket i Köping och vi skulle ha teckning med Astley Nylén, han var teckningslärare och bokhandlare i Köping. Jag saknade teckningsblock men stack ner till morfar som just då ställde ut på stadshotellet och fick låna ett block av honom. "Det här får du inte tillbaka....", sa jag. Han bara skrattade och sa att "Det är bra...."
- När mormor fyllde 50 år ringde Gunde Johansson och sjöng "Jag är torpare jag och jag har det så bra...." Det glömmer jag aldrig. Gunde bodde granne med morfars bror, Kalle Sköld, i Älvestorp.
- När morfar begravdes var hela kistan smyckad med en stubbe, grenar och kvistar och mossor över hela kistan. I mossan stack det upp liljekonvaljer här och där. Under mina år som begravningsentreprenör har jag förmedlat den bilden för att få människor att bryta med nejlikor- och rostraditionen.
- Ibland var jag med till Gysinge. Morfar lagade sockerkaka till ärlorna där. De skulle ha mat först. Han bakade sockerkakorna i konservburkar över spritköket och serverade fåglarna på det runda bordet, som han gjutit själv.
- I Gysinge hade morfar en "diskmaskin" som bestod av en plastbalja med hönsnät över. Där la han disken och sänkte ner den i vattnet, förankrad vid bryggan. Mormor hade eget porslin och egna bestick i Gysinge som John inte fick använda. Hon förvarade dem i plastpåsar tillslutna med klädnypor.
- Mormor hade ett eget "badkar" i Gysinge, gjort av galon som spändes upp på pålar så det blev som en barnpool.
- På en ö i vattnet utanför morfars stuga fanns ett fiskljuspar. Dom flög fram till morfar och "varnade" när någon var i antågande.
- Mormor Lena lärde mig att få fisk. Morfar och jag fiskade med metspö och slantspö. Vi fick harr och abborre.
- Morfar körde på en stock med motorbåten i Dalälven, så att mormor bröt revbenet. Jag var då i 10-årsåldern och var ofta med mormor på lasarettet och "hjälp till" med olika sysslor, så också den kvällen, för mormor gick till arbetet hur hon än mådde.
- I ladan, som morfar hade sin hörna i, bodde en kattuggla. Ladan, som låg i närheten av järnvägsbron, rev han sedan och kvar stod huset som varit inuti.

- Kniven tillverkade morfar i Gysinge.

Anna-Lena:

- Jag heter Anna efter farmor och Lena efter mormor. Från det jag var två år till dess jag var omkring 10 år, mellan 1945 och 1952, var jag ofta hos mormor och morfar.
- När morfar, klädd i vit undertröja över sin stora, tjocka mage, hade tvättat ansiktet och blött håret retades han och ruskade på sig så det skulle stänka på mig.
- Mormor hade enorm ordning och reda på allt – städad och fint. Morfar var bohemen, ompysslad och älskad av mormor. Mormor fick försörja morfar när måleriet inte gick så bra.
- På somrarna gick morfar ofta omkring i basker och filosoferade. Han var en äkta bohem.
- Jag gick med mormor Lena till badhuset, nuvarande Blå Salen. Mormor sa att man skulle gnugga med borsten så att allt gammalt skin försvann.
- Morfar gav mormor en förlovningsring av flätat gräs. Hade inte råd med en riktig ring - då. Men senare hade de guldringar.
- I byrån i mormors rum låg en liten portmonnä som hon alltid lade en krona eller en femtioöring i när jag skulle komma och hälsa på.
- Om man öppnade dörren från mormors rum till köket klockan fem på morgonen, kunde man se mormor sitta vid köksbordet och dricka kaffe. Då hade hon redan ordnat morgonens tvätt och strykning innan hon skulle till jobbet.
- I ateljén i hörnet Kungsgatan-Rådhusgatan var det ett fönster mot Rådhusgatan som mormor spikade igen, eftersom det ibland fanns en naken kvinna i fönstret hos fotografen tvärs över gatan!
- På Rådhusgatan bortom Ramströms var det en modistaffär med två pekineser – King och Katy. Där fick jag hjälpa till att göra mössor och hattar. Längre upp, på samma sida som lägenheten, fanns en brun kiosk, där jag fick köpa Figarotabletter åt morfar.
- När jag var med mormor på lasarettet fick jag ha vit rock och dricka saft med husmor. Man fick hjälpa till med lite av varje, som att vika lakan.
- Jag fick också sy kanter på lakan till sjukhuset. Stadkanterna skulle klippas bort och sedan fick man vika, nåla och sy på Singermaskinen. Mormor hade två trampmaskiner. Den mindre symaskinen fick jag överta från mormor när jag var sju år!
- Mormor sydde gardiner till alla kandidaternas och läkarnas bostäder vid lasarettet.
- En gång hade en sjuksysterelev ställt en behållare med termometerar i fönstret, vilket man inte fick göra – fönstren kunde blåsa upp! Vilket det gjorde för den här eleven – ett flertal gånger! – och termometrarna for i golvet. Det vågade hon inte tala om, men mormor Lena

ordnade ett antal nya till henne varje gång, så hon klarade sig från bannor.

- Mormor och morfar sa aldrig, aldrig, aldrig ett ont ord till varandra. Mormor sa "Man ska aldrig gå ombord på ett skepp när det stormar" och morfar sa "Sanningen skulle skada mig och därför tiger jag!". Därför blev det aldrig några gräl dem emellan.

Mormor Lena vid symaskinen som jag fick överta

*Anny Johnsson var granne med Skölds. Det här fotot är från 1962 när Anny fyllde 60 år.
Tavlan med tallen ovanför Anny ägs numera av hennes brorsdotter, Birgitta Johansson, Västerås.
Foto Stig-Gunnar Johansson.*

Ytterligare en bild från Anny Johnssons 60-årsdag. Den stora tavlan med västkustmotivet finns numera hos John Skölds barnbarn Anna-Lena Flygare, Sjöbo. Stående Annys brorsson Stig-Gunnar Johansson, Västerfärnebo:

"Faster Anny, som hade en damfrisering i Västerås, hyrde ut rummet mot Kungsgatan till John Sköld. Rummet använde han till ateljé. Det hände på kvällarna att han satt där inne med en whisky och mediterade.

John sålde bland annat tavlor genom Mollbrinks konsthandel i Uppsala, men jag tror det var ganska dåligt betalt. En gång när John hade lite ont om pengar köpte faster Anny en hel vägg med tavlor av honom, arton stycken, som vi syskonbarn sedan fått ära."

Ateljébyggnaden några tiotal meter från stugan.

Sten Blomgren, Sandviken:

Min farfar Johan Aron Eugen kallade sig JAE Blomgren, till skillnad från sonen, min far, som också hette Aron Blomgren. JAE var skräddare på Gysinge. Han hade tidigare några kor i en fäbodladugård nedströms Seveds kvarn, ganska nära järnvägsbron. Den logen och fäbodladugården hyrde han sedan ut till John Sköld för 25 kronor om året. Delvis har min far och farfar fått

tavlor som betalning för hyran, men några har vi köpt vid Skölds en utställning i Östervåla.

I logen inredde John Sköld en hörna med moasoniteväggar Han tog också upp fönstergluggar mot älven och syvästra sidan. Sköld rev sedan fäbodladugården, den var väldigt förfallen, och byggde på stugan som stått under tak. Från stranden vid stugan såg man Storön rakt fram och Mattön till vänster över

vattnet. Han byggde ytterligare en liten "hydda" - en ateljé några tiotal meter från stugan.

John Sköld hade tidigare hyrt in sig i en gammal gård på norra Mattön vid Borgarn. Han var i Gysinge på somrarna från tidigt 40-tal till början på 1960-talet.

Något som vi tyckte var underligt var att Sköld rodde "åt fel håll" - han satt omvänt och sköt årorna ifrån sig. Men han kanske ville åka framåt för att se var stenar och grund fanns eller bara betrakta panoramat åt det håll han rodde.

Farfar och jag åkte ibland motorbåt och besökte John. Han bjöd på pulverkaffe, som var lite exklusivt på 1940-talet. John Sköld var en drömmare, filosof, som

funderade mycket kring liv och natur och det hans såg. God vän med fåglarna - han tog det lika allvarligt när fågelungarna dog som när människor avled. Allt liv var värdefullt - det spelade ingen roll om det var en människa eller ett djur.

John ansåg att även döda ting hade "en själ". När han åkte hem för hösten sa han - "nu var hon ganska trött - jag ser att hon har slutit ögonen" om stugan när han lämnade den med vår motorbåt. Sköld hade en egen plastbåt och en liten aktersnurra som han åkte till Gysinge med, den la han upp vid stugan över vintern, så därför hämtade jag och farfar honom när han skulle tillbaka till Sala.

Sten Blomgren, Sandviken: Logen och ladugården där John Sköld inredde sin sommarbostad längst till vänster inne i logen. Han tog upp fönsterluckor ovanför timmerstommen, dels åt det här hållet, dels mot vattnet. Genom portlidret skymtar järnvägsbron över Dalälven. Min farfar JAE Blomgren står vid hästen. Fotot troligtvis från början av 1930-talet.

Till höger ses Skölds målning av samma byggnad. Framför byggnaden står en dyngkärva med hjul med träekrar och järnskoning - den målningen fick min farfar. Under målningen kan man skönja en annan målning, en större byggnad, som alltså är övermålad.

Sten Blomgren, Sandviken: John Sköld gjorde en brygga med oljefat och ett trekantigt bord ovanpå. På bilden står min fru Siv och metar. Året är 1957.

John Skölds första stuga i närheten av järnvägsbron.
Foto Sten Blomgren.

Sten Blomgren: Landvägen från stugan mot Seveds kvarn fanns en stig efter älven som gick förbi ängen med parladorna för hö. Det fanns en gammal väg dit. Man tog reda på ängshö på slätterängarna. Ladorna var mycket förfallna som framgår av John Skölds målning från 1958.

Sten Blomgren: Intill logen och fäbodladugården vid Näset fanns en ek som John målade av 1955.

Sten Blomgren: *Tavlan visar utsikten mot Silkesholmen i skymningen, målad av John Sköld 1957. I vänsterkanten på tavlan ser man Mattön – en ganska stor ö med missionshus och kanske ett 50-tal hus.*

John Sköld utanför stugan vid Näset. Foto av Heinz Jahrmarkt från slutet av 1950-talet.

Heinz Jahrmarkt, Sala: Jag har åkt till Gysinge och fiskat sedan 1947. I början åkte vi tåg, farsan och jag. När vi åkte var och varannan lördag, stannade lokföraren till slut på järnvägsbron, så det var bara att kliva av alldeles i närheten där John hade sin första stuga. Den finns fortfarande kvar (han hade bott i en annan, hyrd stuga på Mattön redan tidigare). Då slutade vi ta cyklar med oss – vi behövde inte dom längre. Vi tältade utanför Johns stuga, den andra, som låg lite längre ner vid Näset. Eller

så sov vi över i en stuga vid Sevedskvarn som fiskeklubben i Sala hyrde.

John åkte tåg till Gysinge. Ibland åkte han moped med en 5-liters svagdricksflaska på pakethållaren. Den blev ordentligt omruskad, så det skummade och sprutade när han öppnade flaskan.

John kunde vara i Gysinge två-tre månader i taget – hela sommaren. Själv jobbade jag, men åkte ut så ofta jag kunde över helgerna. John skickade bud med mig om att

köpa köpte ut whisky. För 100 kr blev det tre 75:or whisky, Standard Selection, och en krona tillbaka! Ibland bjöd han av whiskyn.

Rakt fram när man kom in i Johns stuga fanns en "toalett" som man tömde och grävde ner på lämpligt ställe. Vad gräset växte just där! Till höger i stugan fanns en rostfri diskbänk. Under den hade han en liten fotogenkamin med veke, som värmdde upp hela diskbänken både för stugvärme och matlagning. Det fanns ingen elström.

Vidare fanns ett väggfast bord med stötta under och ett par hopfällbara campingstolar. Och på väggarna hängde tavlor han målat i Gysinge. På bordet låg ofta ett långt

cigarettmunstycke. Han hade också löst ihop två cigarettändare – på den tiden var det bensin i tändarna – för att ha en "reservtank".

Sängen var gjord av sjunkare med bräder i botten och en madrass ovanpå. Sjunkare är massaved och timmer som tagit åt sig så mycket vatten att de sjunker eller sticker upp med ena ändan ur vattnet. Det var bara att gå ut och hämta. Då flottades det timmer på älven och det låg ofta läns i vattnet utanför stugan.

John fiskade stora abborrar innanför länsen. På en av Sten Blomgrens foton ser man Johns fiskespön på väggen. Han fiskade ofta och Lena, hans fru, tyckte mycket om abborre.

Heinz Jahrmarkt i stugan vid Näset som han fick överta efter Johns död.

Heinz Jahrmarkt: John hade inge lie, det blev bara en gångstig där han gick. Ibland ville han att vi skulle flytta tältet för att gräset skulle bli tillplattat så han kunde gå på tomten, då sa han "Nu pojkar måste ni nog flytta tältet...."

*JOHN SKÖLD
Kritteckning omkring 1960, 23 x 23 cm.*

Foto Jan Erik Wingård

Vi lämnade kvar lite mat varje gång vi var där uppe – det var ingen idé att släpa hem det till Sala. John hade en grop i marken med en aluminiumbehållare med lock som han fått från lasarettet genom Lena. Där förvarade han maten svalt och inga råttor kunde ta sig in.

En lördag träffade jag John Sköld inne på Örnflos (eller var det Ungers?) Tobak och berättade att farsan var sur för båten vi brukade låna i Gysinge var utlånad till en annan. Du får köpa min båt för 800 kronor och då får du motorn med, sa John. Jag slog till direkt.

Farsan gnydde över att vi inte kunde åka till Gysinge den lördan. Vad säger du för nåt, sa jag – nu åker vi till Gysinge. Så blev det och farsgubben var nöjd.

Jag fick överta Johns stuga, hans tredje (den första hyrde han) vid Näset i närheten av Seveds kvarn, av Lena Sköld efter Johns död. Stugan hade klivna, raka ungbjörkar som läkt över skivskarvarna. Från den stugan såg man Mattön rakt över älven. Jag rev senare stugan och byggde ny på samma ställe.

På vintern var jag ibland uppe hos Sköld i hans ateljé mot Kungsgatan. Lägenheten var i andra ändan av fastigheten som var byggd i vinkel. Erik Ljunggren var också uppe hos John ibland.

John var inte i stugan i Gysinge de sista åren.

Heinz Jahrmarkt: Jag tjtade länge på Sköld att jag ville ha en tavla från stugan. Det blev en av de sista tavlorna han gjorde. På fotot finns båten jag köpte av John Sköld för 800 kr och kajen av sjunktimmer till höger. Rakt fram ser man Mattön. Fotot, troligtvis från slutet av 1950-talet, är med samma utsikt som målningen.

Sten Blomgren, Sandviken: Ladan där John Sköld inredde en bostad i hörnet. Han tog upp gluggar ovanför timmerdelen åt detta håll och mot vattnet. På bilden ses min mamma längst till vänster, min pappa, Aron, till höger och vid stegen min farfar, JAE Blomgren. Fotot från 1930-talet.

Erik Ljunggren, Sala: Jag hälsade på John ibland i hans ateljé i Sala. Jag minns att Lena och John kallade varann för "Herr Sköld" och "Fru Sköld".

Han visade mig tekniken med palettkniven. Vi blandade färger och ibland bjöd han på en whisky. Jag brukade påbörja någon målning hos John som jag sedan gjorde färdig hemma.

Jag minns också att han hade två dricksglas i ett – ett "tvillingglas" som var sammangjutet i foten – man kunde vända på och dricka ur andra hållet. John tyckte om udda saker, som till exempel sina långa cigarettmunstycken.

Några gånger besökte jag John i Gysinge. Där höll han till i en lada utan fönster – det fanns bara en glugg med skjutglas framför.

Han skämtade och skrattade mycket, men tog inte emot vem som helst uppe i Gysinge. Det skulle stämma med personkemin. Han berättade också att han ibland hade olustiga drömmar om att folk inte tyckte om hans tavlor.

Efter en resa som jag gjorde till Sovjet gav jag John en bildtidning, Arganjak, som han tog inspiration från. Jag förmedlade också för Johns räkning en del tavlor till min arbetsplats på Salberga sjukhus.

Sten Blomgren, Sandviken: Översvämningen vid Johns stuga 1957. Normalt låg stugan en meter över älvnivån. Personerna på bilden är min pappa Aron, min fru Siv och min mamma Maria. Järnvägsbron skymtar i bakgrunden.

Ingeborg Forsberg, Österfärnebo: Jag och min man hade affär i Gysinge. Dit kom John Sköld roende motströms en gång i veckan för att handla. Han var väldigt trevlig när han kom till affären, men hade det ibland knapert ekonomiskt.

En gång erbjöd han sig att visa mig ett bra kantarellställe om jag köpte en tavla av honom. En ganska stor tavla med lövskog på. Jag sa att jag kan väl köpa den ändå. Jag gav 500 kr och det är den finaste tavlan jag har – det är många som berömmar den. Den är dessutom målad på duk, vilket tydligen inte var så vanligt när det gäller Sköld.

En annan målning föreställer en flottare, Bror Östmark från Borgarn. Jag minns när dom flottade timmer och det blev bröten som dom skulle lösa upp. Dom var modiga flottarna.

En tavla föreställer ett träd, kanske en ek, som fanns i kanten på herrgården i Gysinge. Man ser en mur från herrgården i bakgrunden.

John var mån om alla djur. En dag sa John, "Nej, nu är det dags för mig att ge mig av härifrån. De har skjutit en fiskljuse som ligger i älven".

Ingemar Sigurdsson, Sala: John Sköld var intresserad av att spela minigolf. Leksakshandlare Elon Lindholm drev en minigolfbana nedanför nya vattentornet, där Västeråsvägen numera går fram.

Varje vecka fick de som spelat kvala in till en veckofinal mellan de bästa under veckan. John var ofta med i det gänget. Det här var runt 1950 och eftersom jag bodde alldeles i närheten av golfbanan, fick jag ofta förtroendet att föra protokoll för John, Åke "Sjuan" Karlsson, Thure "Tuppen" Karlsson med flera. Det kunde inbringa en 25-öring, vilket var värdefullt för en pojke i 10-årsåldern.

John rökte hela tiden under spelet. Cigaretter i ett långt cigarettmunstycke. För oss barn verkade han stor och barsk. Han sa inte så mycket - bara hostade och brummade lite grann under spelets gång.

Det här pågick hela somrarna under åren i slutet på 1940-talet och början på 1950-talet.

Håkan Allard, Sala: När jag var i 12-årsåldern fanns en minigolfbana mellan Kålgårdsgatan och Trädgårdsgatan (där Färg- och Hobbyhörnan ligger nu) som konkurrerade med Elons minigolfbana.

Det fanns en Sala Minigolfklubb som ordnade tävlingar, men John Sköld spelade för att fördriva tiden. Det var inga stora ovationer, han tyckte om att ta det som avkoppling för att komma ifrån måleriet en stund. John var en stor och kraftig profil i Sala och vaggade fram som ett skepp. Han var väldigt snäll och försynt. Knuffade aldrig undan småpojkar - tvärt om! Man var sedd fast man var grabb och vi fick ofta vara med och spela med "de stora pojkarna".

John besökte ofta min far, bokbindare Georg Jansson, på Hedmans bokbinderi med adress Fredsgatan 15. Han kom in och pratade och ibland köpte eller böt min far till sig någon tavla. En Sköldtavla, den äldsta jag har, fick jag när jag hjälpte Carl-Otto Modins mamma att flytta.

JOHN SKÖLD
1962, 69 x 69 cm, olja på pannå.

Foto Sten Ahde

Amie Lundholm, Sala: Visst minns jag John Sköld fast vi sa bara "Sköld". I slutet på 1950-talet kom han varje dag på förmiddagen in i Norrängens butik "Frukt & Grönt" i nybyggda huset Kungsgatan 7, för att köpa sin dagliga Läkerol-ask. Självklart iklädd konstnärens speciella attribut – baskern. Ibland kom han in på eftermiddagen också. Han bodde ovanpå Ullspinnarns i hörnet Rådhusgatan – Kungsgatan, så det var nära att slinka in. Jag, som mest stod i butiken, var 17-18 år då och ett annat biträde, Rotraud Seifert, var bara 15-16 år. Vi var inte okunniga om att han trivdes att snacka med jäntorna och njuta av det ungdomliga. Han var ganska skrymmande och gick lite makligt. Han hade en väldig höknäsa och härjat blodsprängt ansikte. Han var alltid hovsam och vänlig. Vi hade lätt att prata men jag minns inte om vad. Med far, Edvin Carlsson, talade han både affärer och politik, men troligen bara vad som stod för dagen i tidningarna. Eftermiddagsturerna var inte dagliga men då mådde han ofta sämre och kunde vara en smula tungsint och behövde träffa folk. Då kunde han sätta sej på fars lilla, lilla kontor, rulla sina tunna, tunna, långa cigaretter och väntade tålmodigt på att den som var ledig kunde byta ett ord.

Vi var alltså goda vänner och jag minns honom som speciell och dämpad men ganska sliten. Mina väninnor blev också bekanta med honom och en av dem satt modell för en tavla som så småningom köptes av någon kommun - Hallsta eller Sura kanske. En flicka som står i en bäck torde det vara. Tror inte jag sett någon som målat vatten i olika former så suveränt som Sköld! Tror mej minnas att han fick något kulturpris (möjligen från Dalarna) för just denna specialitet – vatten.

Han tjänade ihop till sin Läkerol och tobaken och i somliga fall någon flaska. Ibland gick det trögt och han sålde för billigt kanhända, bland annat till sin granne. Hon hade hörnlägenheten och var sällan hemma, så hennes systerdotter Birgitta (då Johansson) lånade våningen som var fullhängd med tidiga Sköld. Min bror Sten Ahde minns att "Johanssons", Birgittas föräldrar, troligen bodde i Björso, Västerbykil, någon gång på 60-70-talet. Vi gissar att Birgitta har många av mosterns tavlor – men var finns hon?

Jag tror att det fanns en fru Sköld också. Även hon lär ha köpt hans tavlor vid kris. Min far köpte (troligen 1962) en underbar oljemålning som min bror Sten äger nu och uppskattar mycket. Den föreställer en ganska vild björkskog och ett vatten. Den sprakar av färg och är alltså en senare målning. De tidiga är blekare och det sades att färgen kom i takt med att Johns syn försämrades.

När jag kom hem till Sala efter yrkesutbildning i Skåne träffade jag John (nu sa vi förnamn) på stan - ibland och brukade uppdatera oss med varandra allt medan den långa cigaretten krokade i hans nikotinfärgade ganska smala fingrar. Han var ganska risig till hälsan och en dag sa han att han inte kunde äta längre..... Nästa gång: "nu kan jag inte dricka heller...." Snart därefter tog han sitt sista bloss. Det torde alltså ha varit 1966.

JOHN SKÖLD
1958, 52 x 52 cm, olja på pannå.
Foto Bengt Kebbón

Britt Olsson, Sala: Mor och far bodde ovanför Thorbergs Färghandel på Kungsgatan. Min mor och Lena Sköld umgicks en del. Ibland kom John till min mor och ville sälja en tavla. Och hon köpte några under åren.

Även Lena köpte tavlor av John. Hon var den som höll ordning på familjen och hade fast inkomst, men hon ville inte bara ge pengar till John, utan att han också skulle känna att han gjort sig förtjänt av dem genom att Lena fick tavlor för pengarna..

En dag frågade John om jag ville vara modell för en tavla med ett motiv om nattvarden. Jag ställde upp på det. Det blev en ganska liten tavla med en flicka i vit klänning i en björkskog.

När vi var klara sa han att han alltid drömt om att måla nakenmodell. Han frågade om jag kunde tänka mig det. Först var jag tveksam, men så tänkte jag att "han är ju bra gammal, så det kan väl inte vara så farligt". Det tog väl någon timme och under veckan målade han den klar med vatten och stenar runt omkring mig. Det var 1958, då var jag 21 år.

Han erbjöd sedan mamma att köpa tavlan för 500 kronor om hon lovade att jag skulle få den när hon föll ifrån. Efter ungefär en vecka kom väl mamma underfund med att det kunde vara jag som var modellen på tavlan. Hon frågade mig och jag medgav att det var jag. "Du får inte tala om det för pappa", sa hon, och min far fick heller aldrig reda på det.

Efter bara någon vecka kom John tillbaka och erbjöd mamma 1.000 kronor för tavlan, men hon ville behålla den.

GUSTAV THORSELL
Porträtt av John Sköld, 1942
Foto Jan Erik Wingård

JOHN SKÖLD

född i Smedjebacken, Kopparbergs län 1900. Studier för Helmer Osslund, Karl Tirén och Bergeving i Loka. Sedan år 1931 bosatt i Sala. Deltagit i ett flertal vandringsutställningar i landsorten samt utställt separat i bl. a. Sala, Karlstad,

Köping, Nora, Lindesberg, Västerås, Lidköping, Karlskoga, Gävle, Arboga, Kristinehamn, Jönköping m. fl. John Sköld har blivit kallad »Bergslagsmålaren» för sina ömsinta, ofta vemodsfyllda skildringar av Bergslagens skogar med trolska och stämningsfyllda tjärnar och vattendrag.

Några utdrag ur pressklipp samlat från en 40-årig konstnärsbana:

- . . . Skölds måleri karakteriseras av en varm och innerlig känsla för den levande naturen och hans odisputabla förtjänst ligger närmast däri, att han genom enkelhet i kompositionen gör det möjligt för varje konstlärare att förstå och njuta av hans måleri, . . .
- Det finns i den lilla utställningen verkliga prakt saker, de flesta fjällmotiv. Det är sällan man ser skogs- och fjällvärlden så skickligt fångad. Marinmåleriet är inte heller Sköld främmande. Att han kan måla vatten, det må vara vid Västkusten, i Vättern eller i Dalälven så att man ser skillnaden dessa vattensamlingar emellan, tillhör onekliga hans förtjänster.
- Sköld är inte rädd för vad man brukar kalla banala Hötorgsmotiv, han målar helst skog och vatten, små landskapsinteriorer och naturbilder – vilket numera är ett djärvt motivval av en konstnär – men han avbildar ingalunda naturen som en dålig fotograf utan avlockar den dess gåtfulla hemligheter, upplever den, rättare sagt, med den gripne iakttagarens intensiva känslor. Han är en penselns lyriker.
- »Målarkonsten är en kombination av färg och form, avsedd att påverka åskådarens känsloliv så att en god och sund tanke skapas.» De orden har John Sköld satt som motto för sin utställning, och en bättre karakteristik skulle ingen kritiker kunnat hitta. Hans tavlor är i hög grad ägnade att påverka åskådarnas känsloliv, inte bara genom färgen och formen utan också genom att man känner att det alltid ligger något bakom hans måleri. Det kan vara en stämning som t. ex. det melankoliska i tavlan »Höst på mossen» eller det kan vara en önskan att illustrera det iskalla fjordvattnet i en norsk fjord.
- Det är ett rättframt måleri som Sköld har. Förställigt för envar i sin strikt avbildande karaktär och uppskattat i vida kretsar.

Representerad hos ett flertal samlare samt på offentliga platser i bl. a.: Sala stads samlingar
Arboga stads samlingar
Köpings stads samlingar.

Debuterade i Uppsala 1935. Denna utställning tillkom på initiativ av Dr: Carl Cederblad, Dr: Nils Palmgren, den senare konstrecencent i bl. a. Aftonbladet.

På konstnärens uppdrag lämnas övriga upplysningar gm. Lars Mollbrink, Stigbergplan 5, Uppsala. Tel. 018/11 38 69.

Framåtgående Sala-målare.

Vår stads två mest kända konstnärer, John Sköld och Edv. Cederling, har slagit sig ihop om en höstutställning, som på söndagen öppnades på stadshotellet. Utställarna kunde glädja sig åt en sällan sinande ström av besökare under hela söndagen — dels göra sig namnen Sköld och Cederling alltmera förtjänta av uppmärksamhet, och dels börjar Sala konstförenings verksamhet för ett ökat konstintresse att lämna spår efter sig.

För att börja med John Skölds del av utställningen, som omfattar 24 dukar, av vilka flertalet representerar årets produktion, så ställes man inför ett nytt utvecklingsskede i den driftige Sala-målarens karriär. Han har gått ännu ett steg längre i sin strävan mot större djärvhet i färgvalet. Vattenmåleri är Skölds lilla specialitet, som återkommer i ett flertal av höstutställningens nummer. Motivvalet är företrädesvis hämtat från Västerdalar-nas orörda natur och från Dalälvsforsarna vid Gysinge. Ett par tavlor ha ett direkt lokalt intresse, nämligen ett vattenmotiv från den strida bäcken ovanför Måns Ols samt ett parti från den s. k. underbara sjön vid Gruvan. Vattnet och skogen i den senare har fått en utformning, som i förstone gör ett smått chockartat intryck men som onekligen vinner i längden. Sköld har övergått till att helt arbeta med kniv för att få mera liv i tavlorna, och resultatet är i flesta fall mycket lyckat. En av de allra bästa sakerna är ett vinterlandskap, där han ger be-lägg för sin mångsidighet.

Edv. Cederlings måleri utgör i mångt och mycket en kontrast till medutställarens. Cederling håller sig inom strikta gränser, och noggrannheten i hans stilleben och porträttstudier är det man först lägger märke till. Hans hängning är den här gången en smula ojämn, men den betagande stämningen i en sådan tavla som "Margot spelar piano" talar om både talang och känsla. Bland raden av frukt- och blomsterstilleben, dröjer man länge och gärna framför en duk sådan som syrenklasarna. En större porträttstudie av en ung flicka bör vara ägnad att befästa Cederlings renommé som driven porträttör.

Allt som allt kan sägas, att utställningen är väl värd ett besök, och av allt att döma kommer åtskilliga av dukarna att finna köpare under veckans lopp. De ambitiösa Sala-konstnärerna äro väl värda att bli representerade i hemmen i sin egen stad.

Vald.

Sala Allehanda

2/10 1944

Salakonstnärer utställa.

Två salakonstnärer utställa denna vecka på Stadshotellet. John Sköld och E. Cederling visa, den förre 24 och den senare 27 tavlor ur sin senaste produktion. Det var länge sedan de två senast ställde ut i sin hemstad, för Cederlings del hela 7½ år sedan.

Det är två målare av helt olika kynne och med olika stil. Som gemensamt omdöme om dem torde emellertid kunna sägas, att de båda äro en smula ojämna. Sköld kan och Cederling kan göra utmärkt bra saker, men båda visar också tavlor som stå ett par klasser under deras bättre alster. Ingendera verkar heller att riktigt ha funnit sin egen stil, man experimenterar en del — men det är också visst och sant att utan experimenterande går man inte framåt.

Sköld är den impulsiva och mera färgdjärve av de två. De flesta av hans landskap visa oss en vild och obändig natur, det är oftast dalafjäll och dalaälver han målar. Sköld räds inte för färger och starka effekter och visar ofta prov på raffinerade färgkombinationer och kontraster. En sak som "Kväll" med sin grönblå himmel och rostbruna trädkronor är utsökt vacker i färg och också väl komponerad. Ett par andra landskapsmotiv verka däremot allt för oroliga. En verkligt läcker sak är "Öre älv", som nästan för tankarna till Helmer Osslund i maner och färgsammansättning. Ett par stilleben, "Blommor" och "Ängsblommor" höra också till de bästa sakerna. Särskilt den förstnämnda visar en originell och långt ifrån schablonmässig behandling och är av god färgverkan.

Sköld har också gjort experiment i en annan stil, mera diffus och odetaljerad. Sällsynt väl har han lyckats i tavlan med konfirmanderna, som i anmälares tycke måste räknas som en av de bästa, måhända den bästa i kollektionen. Färgsammansättningen är utsökt, och konstnären har lyckats få fram något ljus, blött och vänligt i sin tavla. Det ligger kyrkstämning över bilden. En sak som kanske inte slår an vid första betraktandet är "Hemskyddsövning", men den vinner vid ett förnyat studium. Den är roligt komponerad, och figurerna ha liv och rörelse.

Cederling har ett annat målartemperament än Sköld. Han målar i lugnare lättare färgtoner, och det ligger stillhet och ro över hans tavlor. En del av dem är man kanske närmast böjd att kalla snarvackra och banala, men det finns verkliga pärlor. En sådan är "Norrbysslätten", vars lätta gråtoner äro mycket verkningsfulla. Det ligger ljus och rymd över den tavlan; ett slättlandskap är fångat på pricken. De flesta av Cederlings landskap och skogspartier äro målade i jusa lätta färger. Något mörkare är den som kallats "Skogsparti" helt enkelt, som är gjord med säker och sober färgbehandling, men en väl avvägd komposition och av en utsökt verkan. Väl komponerad och med väl harmonierande färger är också "Margot vid pianot". Det ligger en stilla kvällsstämning över tavlan med den pianospelande flickan i det milda gula skenet från de två ljusen. Man kommer att tänka på Arosenius Flickan med ljuset. Det ligger samma dylliska skimmer över dem. Cederling är representerad med flera stilleben. Åtskilliga av dem måste nog sägas vara inte allt för lyckligt komponerade, ibland alltför belamrade, ibland allt för banalt uppbyggda. "Mosippor och penséer" är emellertid något av en fullträff.

Tyvärr fick anmälares först på kvällen tillfälle att bese utställningen. Belysningen i rummet är långtifrån den bästa för en tavelutställning och man får inte det rätta intrycket av en del tavlor. Man må bära detta i minnet vid planerade besök. Att det är en sevärd utställning är dock säkert, och en visit där rekommenderas. Det sägs visserligen att ingen är profet i sin hemstad, men de två salakonstnärer som utställa denna vecka ha verkligen många vackra saker att visa. Utställningen är öppen till och med söndag.

W e.

Sala - Posten

2/10 1944

Sala Fotoklubb bildades 1947 enligt klubbens hemsida

Fotoklubb för Sala-orten en följd av SA-tävlingen

Stort intresse för nya sammanslutningen. — Sala-
besök av landets främste fotograf kan väntas.

En fotoklubb för Sala och Sala-bygden bildades på söndagseftermiddag i samband med prisutdelningen för Sala Allehandas fotoprästävling. Ett 40-tal intresserade hade samlats på Högerns lokal i Sala, där en rad vackra färgbilder visades vid den trivsamma sammankomsten.

Publiken, som även fick tillfälle att bese de bästa kollektionerna i fotoprästävlingen, välkomnades av dir. Ch. Söderström, som inledningsvis påpekade att sammankomsten utgjorde finalen på fototävlingen och starten för fotoklubben.

När Sala Allehanda tog initiativet till den nu avslutade tävlingen var det för att söka utvärdera intresset för fotografieringskonsten i våra bygder, sade tal bl. a. Resultatet överträffade alla förväntningar — inalles inlämnade 129 tävlingbidrag från 36 fotografer, representerande inte bara staden utan också hela denna länsdel. Det kan som jämförelse nämnas att fem fotoklubbar, representerande hela Dalarna, vid en nyligen hållen tävling kunde notera 104 bilder från 32 deltagare, alltså lägre siffror trots att tävlingen omfattade hela Dalarna.

Jury, bestående av ing. Eric Trulsson, Västerås, och ing. Rolf Ahr, Avesta, fotograf Sven Norling, Sala, konstnär John Sköld, Sala, och dir. Ch. Söderström, Sala, fick först tillfälle att var för sig poängsätta bilderna, varefter man sammanträffade och jämförde de angivna poängtalen. Det var en ganska förbluffande samstämmighet i poängsättningen för de bästa bilderna, sedan blev det jämnare och bildernas förtjänster och nackdelar vägdes mycket omsorgsfullt mot varandra. Tyvärr kunde inte alla förtjänsta få pris, trots de olika prisdomaturernas stora välvilja. Det finns dock hopp om nya tävlingar och då gäller det att komma ännu bättre rustad. De båda vana fotobedömarena från Västerås och Avesta voro båda angenämt överraskade av bildmaterialets såväl kvantitet som kvalitet. Även om den senare var ganska oföretlig, givetvis en följd av att detta var den första tävlingen i sitt slag för denna ort.

Tidningen ber att få tacka för det stora intresse som visats tävlingen

av såväl tävlande som andra intresserade och nu vill man bara hoppas, att det sålda fröet skall gro och i sinom tid bära vackra frukter, slöt tal, som därefter fördelade priserna enligt följande prislista:

- 1) John Kristoffersson, Sala, "Långsörd", Sala Allehandas pris.
- 2) Richard Karlström, Tärnsjö, "Tävande björktrast", Norlings Fotos pris.
- 3) Alvar Christiansson, Sala, "Johan, slutkörare", Sala Allehandas pris.
- 4) Britta Chrisander, Sala, Serie barnfoton, Sala Allehandas pris.
- 5) Tage Norlén, Morgongåva "Notdragare", Hasselblads Foto-A-B:s pris.
- 6) A. Adenstam, Sala, "Tän", Hasselblads Foto-A-B:s pris.
- 7) Erik Fryklund, Sala, "Svanar", Hasselblads Foto-A-B:s pris.
- 8) Folke Östlund, Sala, "Piprökare", Johanssons Fotos pris.
- 9) Ove Forslund, Möklinta, "Sjöstranden på våren", Polyfotos pris.
- 10) Harry E. Jacobsson, Sala, "Tittut", Ahlins pris.
- 11) Alvar Bäckström, Tärnsjö, "Vintervägen", Tidskr. Fotos pris.
- 12) Bror Carlstén, Sättrabrunn, Gaevent-agenturens pris.
- 13) Åke Lönjäter, Sala, Gaevent-agenturens pris.
- 14) Sven Andersson, Sala, Gaevent-agenturens pris.
- 15) Martin Landberg, Morgongåva, Gaevent-agenturens pris.
- 16) Sven Malmqvist, Sala, Gaevent-agenturens pris.

Omfattande program för en fotoklubb.

Sedna pristagarna vederbörligen applåderats, gav hr Söderström en kort sammanfattning av en fotoklubs ändamål och organisation.

En fotoklubb, som lämpligen bör bestå av såväl yrkesmän som amatörer — de båda kategorierna kompletteras varandra mycket bra genom utbyte av erfarenheter och teknisk skicklighet — har ganska många punkter på sitt program, sade tal. bl. a. Programafnarna böra anordnas med exempelvis föredrag med ljusbilder och ev. diskussioner, de-

monstrationer av tekniska nyheter, utställning av bilder med eller utan föredrag och kritik, filmvisning etc. Klubben bör vidare kunna bjuda medlemmarna tävlingar, utflykter och kursar bör anordnas och studiebesök göras. Fotografiska fälttjänningar är en trevlig nyhet. Samkväm bör inte heller saknas på programmet.

Det är givetvis ganska svårt att ordna programfrågan utan anslutning till en riksförening, Fotografiska föreningen. Här finns en förmedlingstjänst som kan låna ut bildkollektioner, filmer och även föredrag. Dock bör man i första hand lita till ortens egna förmågor, men det är inte alltid dessa ha tid eller tillfälle att ställa sig till förfogande.

För att komma i åtnjutande av denna förmedlingstjänst fordras medlemskap i riksförbundet. Avgiften utgår på så sätt att varje medlem måste prenumerera på Nordisk Tidskrift för fotografi, vilket kostar omkring 6 kr. per år — i handeln kostar tidskriften 12 kr. Vidare är en avgift fastställd för förmedlingstjänsten med 35 kr. per år och klubb, vartill kommer frakter etc. Ugifterna äro alltså ganska dryga, men klubben har ju möjlighet att ordna en juniorsektion e. d. och denna skulle inte behöva anslutas till riksföreningen och alltså slipa tidskriftsavgiften. Genom anslutningen kan vinnas en del andra fördelar i fråga om tävlingar, diplom etc. F. n. äro över 70-talet klubbar anslutna.

Interimstyrelse tillsatt.

Ingenjör Tage Norlén, Morgongåva, harangerade inledningsvis Sala Allehanda för den lyckade tävlingen och berättade därpå en rad intressanta glimtar om hur arbetet lagts upp inom Linköpings Fotoklubb, som han tidigare tillhört. Där hade man arbetat med bl. a. en korrespondenskurs och studiecirkel. Vidare rekommenderades besök hos någon yrkesman för att studera framkallningstekniken och på någon tidning för att lära känna framställningen av tidningsbilder. Utflykter med tävling om åstadkommande av bästa bild av ett bestämt motiv rekommenderades också. Tävlingsmomentet var enl. talaren det främsta pådrivningsmedlet för ernäendet av verkligt goda bilder.

Sedan ing. Nils Bergström, Västerås, vilken varit med om att bilda Västerås Fotoklubb för 13 år sedan — den har nu ca 200 medlemmar — valts till dagens ordf., besjöts bilda en fotoklubb. En interimstyrelse på 6 personer tillsattes, nämligen fotograf Sven Norling, sammankallande, fotograf G. Andersson, ing. T. Norlén, ing. J. Kristoffersson.

FAMILJENYTT

50 år

fyller onsdagen den 19 april konstnären John W. Sköld, Sala. Han är född i Norrbärke i Dalarna, men har varit bosatt bl. a. i Örnsköldsvik, Gävle, Lindesberg, Västanfors och Hedemora, innan han 1934 kom till Sala.

John Sköld började redan i tonåldern försörja sig på sin målning och alltsedan dess har han helt på egna vägar arbetat sig fram till en aktad ställning. Hans namn har fått en god klang över stora delar av vårt land genom de många utställningar han haft och hans konst har funnit beundrare i praktiskt taget alla samhällslager.

FAMILJENYTT

60 år

fyller på tisdag konstnären John Valdor Sköld, Rådhusgatan 2, Sala. Han är född i Norrbärke i Kopparbergs län men salabo sedan drygt 25 år. Alltsedan tonåren har han försörjt sig som yrkeskonstnär och som dalkarl av den äkta envisa sorten arbetat sig fram till en aktad ställning och fått sitt namn erkänt över stora delar av landet. Som en äkta konstnär söker han ständigt nya uttrycksformer för sitt måleri, som gärna väljer fjällvärlden i Västerdalarna eller Bergslagen som motiv. På senare år har han också målat västkust med gott resultat.

Hr Sköld är också intresserad och framgångsrik schackspelare i Sala schacksällskap.

Sala Allehanda den 15 april 1950 respektive 16 april 1960.

John Sköld.

SKÖLD: Vill dela med mig av skönhetsupplevelsena.

— Det är 37 år sedan nu. Sen jag lämnade det borgerliga yrket för att ge mig åt konsten, anförtror John Sköld. Egentligen hade jag ganska klart för mig redan som liten att jag ville måla. Men det blev ingen klart markerad övergång. Så små-

Forts. nästa sida

Sala Allehandas Julnummer 1955

SKÖLD...

ningom gled jag helt enkelt in i måleriet och det bara blev min födkrok. Till en början tjänade jag mitt uppehälle som skogsarbetare eller som gruvarbetare uppe i Bergslagen. Jag målade en del då också, men det gav inga stora förtjänster. Det var en svår tid närmast efter första världskriget. Folk skriade inte direkt efter konst på väggarna. De rent timliga värdena var det primära för större delen av vårt folk.

— Men hur går det att brottas med konstnärliga problem om magen är tom och ingen begriper ens strävan att följa en inre övertygelse kompromisslöst?

— När det är frågan om ens eget och de anhörigas uppehälle anser jag att det må vara tillåtet kompromissa. Man måste i första hand

leva. Men helt säkert kan måleriet ta allvarlig skada av det. Konstnären lånar för att kunna existera och säkerligen får han betala en mycket dyr ränta.

— Även om jag haft många motgångar, har jag dock aldrig ångrat valet av levnadsbana. Det har varit svårast, när man ärligt och uppriktigt släppt till det bästa av sig själv, och det sedan visat sig att det inte funnits mottagare för ens konstnärliga intentioner.

— Från min tidigaste ungdom har jag varit besjälad av en strävan att utöka mina kunskaper, om människor och om mänskliga förhållanden. Denna kunskapstörst, som jag sökt stilla undan för undan har varit av stort värde i mitt måleri. Jag brukar säga att en skog ser annorlunda ut för en trött skogsarbetare än för en turist. Jag har sett skogen ur bägge

synvinklar och försökt att skildra den på duken.

— Kärleken till naturen vaknade tidigt hos John Sköld. Det har, påstår han, varit en ständig strävan hos honom att genom sitt måleri, som ju har stark naturalistisk anknytning, till medmänniskorna dela med sig av de skönhetsnyer han själv upplevt genom sitt nära umgänge med naturen. För honom måste nämligen konsten ha ett ändamål. Det är enbart den ändamålsenliga konstens, som har existensberättigande och om det yrke han gett sig i våld säger han själv: "Målarkonsten är en kombination av färg och form, avsedd att påverka åskådarens känsloliv så att en god och sund tanke skapas". Som idealist på törneströdd stig har John Sköld enligt egen utsago funnit sig tillräckligt väl till rätta.

1956

J. Skölds utställning

Målarkonsten är en kombination av färg och form, avsedd att påverka åskådarens känsloliv så att en god och sund tanke skapas.

Nr		Pris	Nr		Pris
1.	Mot gränsfjällen ...	700	21.	Skogsväg	250
2.	Sydsvensk skog ...	1000	22.	Gamla sjöbodan ...	150
3.	Sensommar vid Mälaren	800	23.	Skogsbäck.....	150
4.	Sovande Drottningen	700	24.	Rosor..	100
5.	Vårkväll	700	25.	Höst bland fjällen... ¹⁰	150
6.	Vid fjordens slut ...	800	26.	Blommor	100
7.	Försommardag	500	27.	Bäcken porlar	150
8.	Gamla torpet	300	28.	Aspar	150
9.	Höstfärger.....	400	29.	Blommor	150
10.	Vid forsen.....	300	30.	Skogsbacke	150
11.	Snösmältning	450	31.	Soldis	100
12.	Trädgränsen	300	32.	Sol i skogen.....	150
13.	Högfjäll.....	300	33.	Liten bäck.....	150
14.	Öppet hav	300	34.	På havet	150
15.	Morgondimma	300	35.	Höst på mossen ...	150
16.	Gamla ekar	300	36.	Skogssjö	150
17.	Vid havet	350	37.	Lada i skogen	150
18.	Skogstjärn.....	350	38.	Höststämning	150
19.	Gammal lada	350	39.	Fors bland fjällen... ¹⁰	150
20.	Höstdag	300	40.	Sensommarfägring ..	150

Fyra salamålare visar sin konst

Förmodligen har det aldrig förut hänt att så många av stadens professionella konstnärer som fyra har haft en gemensam utställning, men i dag öppnas en utställning i Sala Konstförenings regi där Edvard Cederling, Lennart H. Lindberg, John Sköld o. Sixten Engberg är representerade med sammanlagt ett femtiotal arbeten.

För att börja med Edvard Cederling — förmodligen ligger han närmast de äldre salabornas hjärtan — presenterar han en rad blomstermotiv i den oförfälskade naturalism, som är hans kännetecken. Därtill ser man i hans kollektion ett antal salamotiv och i några av dem presenterar han sig som en alldeles utmärkt akvarellist.

John Sköld — för inte så länge sedan hade han en separatutställning vilken vi då var i tillfälle att presentera, och vad som sades då får i stort sett gälla för vad han visar här. Hans bergbäckar står i en klass för sig och hans lidelse för naturen avspeglas tydligt i produktionen.

De andra två, Sixten Engberg och Lennart H. Lindberg, kan man visserligen utan större svårigheter skilja från varandra, men trots detta visar deras måleri väsentliga likheter. Främst då i gråskalan, som de båda konstnärerna fått ett synnerligen gott grepp om. Lindberg har förutom ett antal stilleben några kraftfulla motiv från Island och Bohuslän. På Engbergs plussida står framför allt en sydländsk stad — en av utställningens toppsaker.

Det är en intressant utställning inte minst ur den synpunkten att man här möter olika manér.

Utställningen, som hålls i Folkpartilokalen på Magasinsgatan, hålls öppen lördag-måndag, under lördagen och måndagen kl. 14—20 och på söndagen kl. 13—20.

N. J.

Konst

Fyra salamålares utställning hålls öppen till onsdag

Den utställning, som f. n. pågår i Fp-lokalen, och där salakonstnärerna Edvard Cederling, Lennart H. Lindberg, Sixten Engberg och John Sköld ställer ut i Sala Konstförenings regi, blev som väntat en succes. Under de två dagar utställningen visats har den setts av drygt ett par hundra personer, och ganska många konstverk har också redan funnit köpare.

Avsikten var att utställningen endast skulle hållas öppen t.o.m. i dag, men på grund av det stora intresset, har tiden utsträckt t.o.m. onsdag denna vecka. Öppettiderna är varje dag kl. 14—20.

De fyra salakonstnärernas utställning

I konstföreningens regi blev synnerligen lyckad ur publiksynpunkt. Både på lördagen och söndagen strömmade folk oavbrutet till utställningslokalen, Magasinsgatan 4 och konstföreningen har nu beslutat att förlänga öppethållandet t.o.m. onsdagen. Ett stort antal tavlor har också sålt eller reserverats.

Samtliga deltagare i utställningen har fått verk sålda och som väntat är det Cederling som fått de flesta såld-lapparna på sina tavlor. Konstföreningen har även för egen del inköpt eller reserverat några tavlor för inköp.

Konstnären Edvard Cederling valdes till hedersledamot i föreningen.

Folkbladet

Salakonstnärerna har framgångsrik utställning

SALA (Folkbladet). De två senaste dagarna har det varit mer folk än vanligt på Magasinsgatan. Och de allra flesta har styrt stegen till den port i nummer fyra, där det står "Konstutställning". Bakom skylten finns i sin tur fyra kända salakonstnärer. Eller rättare sagt deras verk i form av oljemålningar och akvareller.

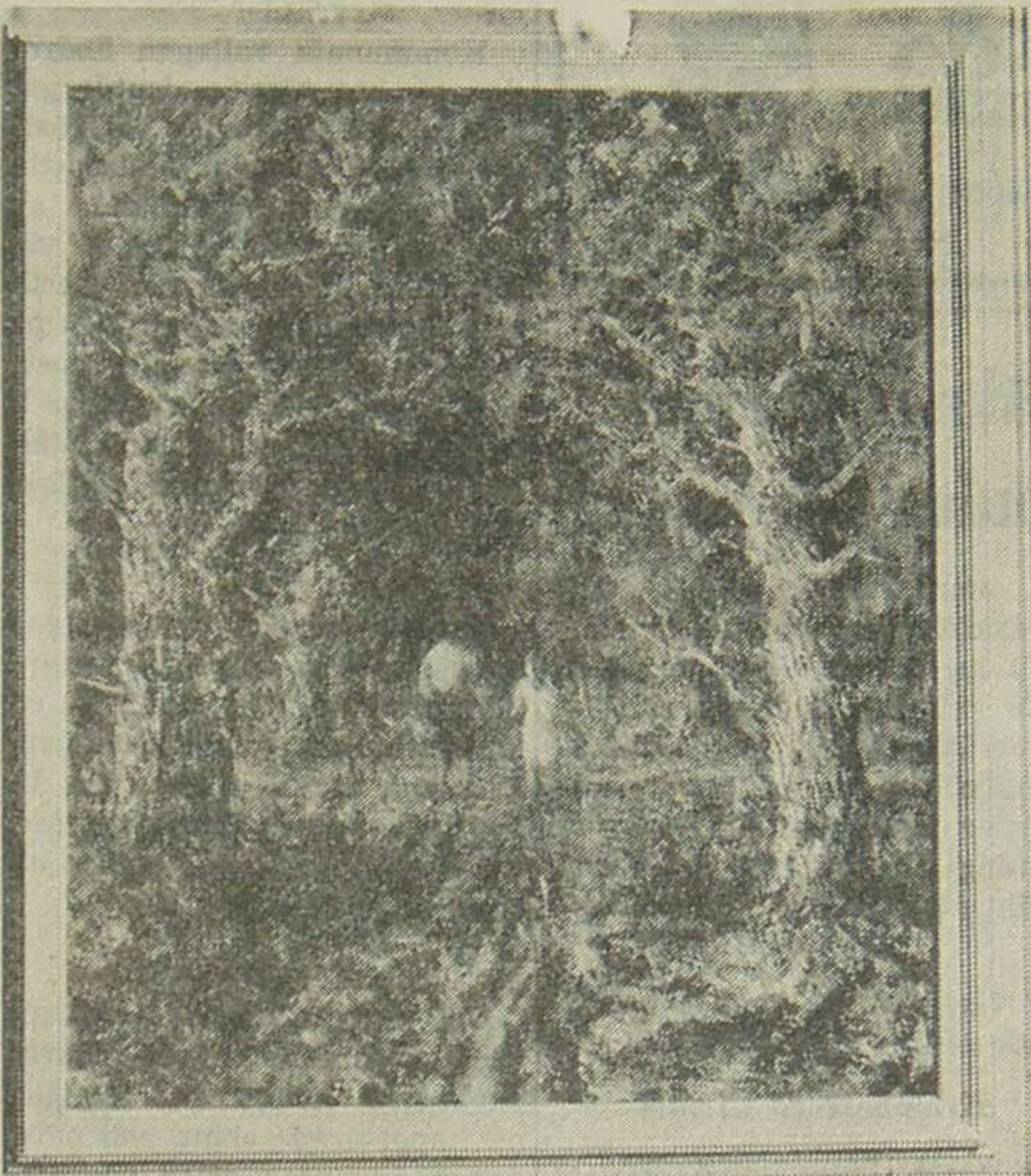
Ja, säger intendent Stig Anå i

Salas konstförening, det är Edvard Cederberg, Lennart H. Lindberg, John Sköld och Sixten Engberg som har utställning. De är här i salen representerade med ett femtiotal dukar. Det är första gången som de hänger gemensamt, men annars är utställningen den sista i år, som anordnas av konstföreningen. Vi har också kunnat gädda oss åt en talrik och intresserad publik.

Den talrika konstpubliken funderar och diskuterar.

Sköldutställning i Sala

John Sköld: "På väg".

Sala-konstnären John Sköld utställer 50-talet oljemålningar på Folkpartilokalen i Sala med början fredag. Utställningen är sedan öppen t. o. m. måndag, varje dag mellan kl. 12 och 21. För alla ortsbor är Sköld så välkänd att han knappast behöver någon närmare presentation. Framför allt hans naturromantiska skildringar har vunnit uppskattning i vida kretsar.

JOHN SKÖLD
söker nya sligar
i konstens rike

"Bakgrundsmotet är en kombination av färg och form, avsedd att påverka betraktarens känslor så att en god och sund tanke skapas." De orden har John Sköld sagt som motto för sin utställning som just nu visas i Folkpartihuset i Södra S. en känd konstutställning som den svenska läroplanen skulle ingen artist ha kommit till.

Hans teckor är i hög grad ägnade att skildra människans känslor, inte bara genom färgen och formen utan också genom att man känner att det alltid ligger något bakom hans teckor. Det kan vara en skugga, som t. ex. det melankoliska i tavlan "Huset på sommaren" eller det som ofta uttrycker att man ser det inifrån i ett fönster i en norsk fjord.

I denna utställning presenterar konstnären en rad tavlor från sin resa i Nordamerika samt flera av hans teckningar i Grynge och en del teckningar från Alva. Inom det här konstnärliga område finns en serie målningar från fjället. Den svenska läroplanen från flera tavlor med goda teckningar och målningar från gryngebogen. Många teckningar. Därmed har sagt att de svenska målaren ligger närmare till Sköld har alltid en stark känsla för... styg. Att på vintern och i kalla källor... av man tror av hans teckningar att utvärta de verkliga delarna... alla alla till illustration i... eller man ser den... och för det... gryngebogen.

Utställningen hålls i... den... utställningen... dag kl. 12.

20 12

Fyller på Söder konstnären John Valter Sköld, Södergatan 2, Södra S. Han är född i Norrbygge i Köpingsbergs församling sedan drygt 25 år. Allt sedan han har varit följt sig som konstnär och som lärare av den svenska läroplanen arbetat sig fram till en såväl utställning och fått till namnet skildret över stora delar av landet. Som en känd konstnär söker han ständigt nya uttrycksformer för sitt måleri, som gärna väljer fjällvärlden i Västerdalarna eller Bergslagen som motiv. På senare år har han också målat utställningar med god resultat.

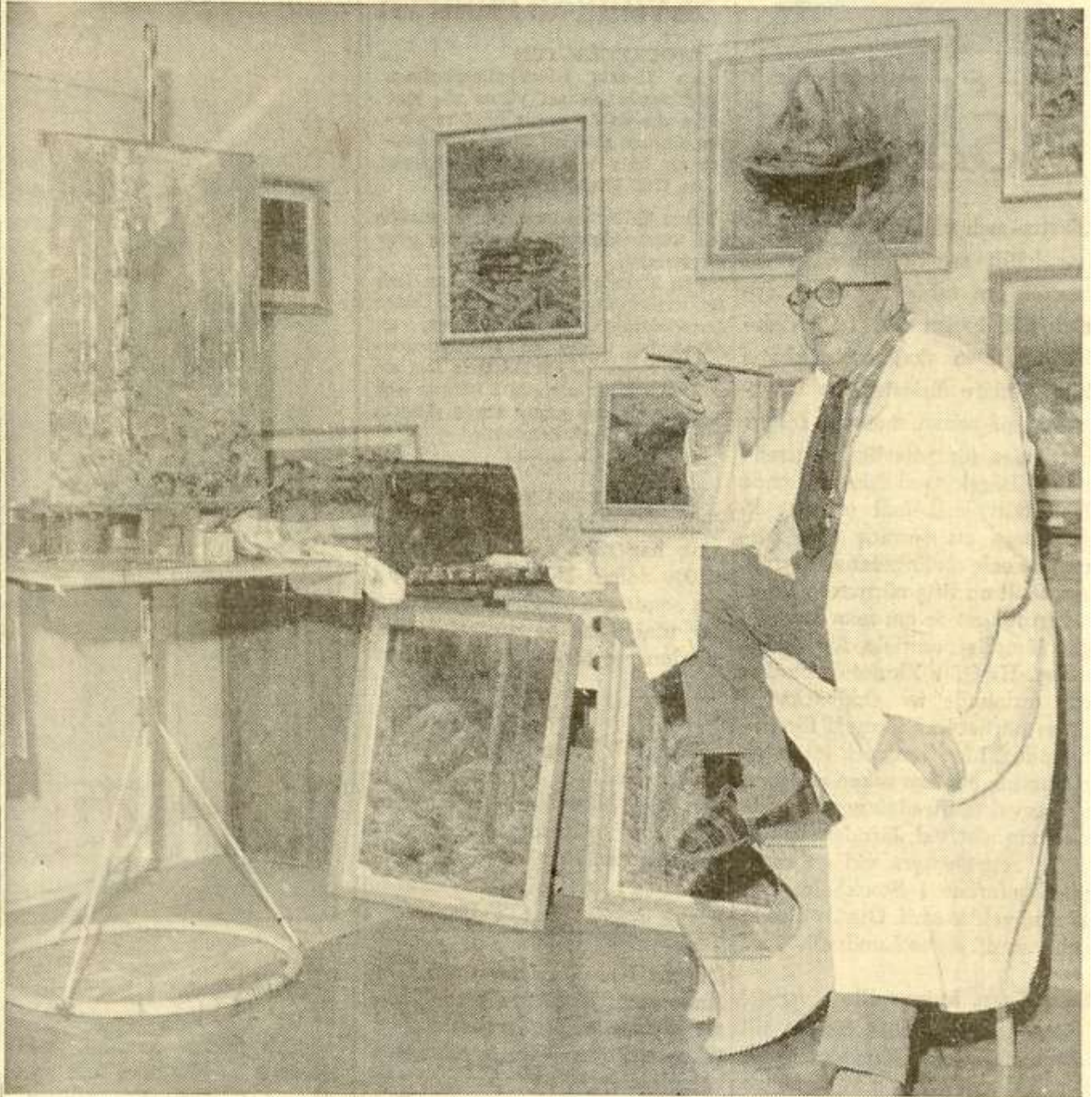
Mr Sköld är också intresserad och framgångsrik skulptör i Södra skulpturkrets.

John Sköld konstnären John Sköld ställer ut sin egen utställning med ett par års intervaller i de olika hemstadsutställningarna. I Grynge hade han utställning på folkpartihuset och t. ex. på söndagen 19 okt. är det tillfälle att besöka ett stort antal verk, som med ett par undantag är följande representativa för den svenska och språkliga konst. Vi lärt oss uppskatta hos konstnären Sköld. Han arbetar alltför med palettens och utvecklar vid det här laget enkligen ett imponerande måleri, som också ger honom möjlighet att få sina teckor skapa ett djupare innehåll. I sina målningar blir han ständigt rikligt lyriker. Det imponerar i det svenska fjällskulpturet liksom uttrycket i havets känningar. Många har strängt naturvetenskapligt och framför allt kommer här hans måleri till sin rätt. Det förefaller dock som om han själv började bli en annan värld för att fastna i måleri. Han gör brevande försök till nya uttrycksformer, som det dock är så länge torde vara för tidigt att dra några slutsatser utav. Man vill nog se till mer av denna "uttrycksform" först.

Det är i alla fall roligt att konstnären att John Sköld inte har slagit sig till ro för att utvärta sig i sin värld det här laget utöver traditionella men därför ingående konstnärliga.

Tidningsurklipp från baksidan från en Sköld-målning.

Konstnären John Sköld ur tiden

Konstnären John Sköld i sin salaateljé.

Sala Allehanda den 6 maj 1966.

Konstnären John V. Sköld Sala avled på torsdagen efter en tids sjukdom i en ålder av 66 år. Han var född i Norrbärke i Dalarna och var bosatt tidvis i Hedemora, Fagersta och Lindesberg, innan han för trettiotvå år sedan slog sig ned i Sala.

För salaborna var han känd inte minst genom konst. Hans naturlyriska bilder, ofta med motiv från bygden, hänger i många salahem. Hans enkla, rättframma och positiva livsfilosofi, som också återspeglades i hans tavlor, hade inga svårigheter att vinna förståelse. Uppskattningen av hans arbeten var alltså stor och allmän.

Man kan väl säga att John Sköld sedan han slutade skolan inte hade andra allvarligare ambitioner än att bli målare. Till en början tjänade han visserligen sitt uppehälle som skogsarbetare eller som gruvarbetare uppe i Bergslagen. Men även då målade han med tanke på framtiden. Detta gav säkert inga stora förtjänster och när han så småningom gled över på konstnärsbanan helt och hållet hade han, enligt egen utsago, många gånger stora svårigheter att kämpa med, inte minst av ekonomisk natur. Människorna i den första efterkrigsperioden ropade inte direkt efter konst på väggarna i sina hem. Det var mer timliga värden som var det primära.

— Även om jag har haft många motgångar, sade han vid något tillfälle under de senaste åren och tänkte då på en svunnen tid, har jag aldrig ångrat valet av levnadsbana. Svårast har det

varit när man ärligt och uppriktigt släppt till det bästa av sig själv och det sedan inte funnits mottagare för ens intentioner.

Men med åren fick han alltfler mottagare, människor som fann glädje och uppbyggelse av hans tavlor, som mestadels hade en stark naturalistisk anknytning. Han var både som människa och konstutövare naturlyriker. Uppe i Gysinge levde han många somrar i sin stuga ett närmast primitivt vildmarksliv, tjusades av skogarnas mystik och älvarnas trolska brus. Detta intima umgänge med naturen i dess mest ursprungliga former kompletterades med studier av böcker, som skildrade vildmarken och dess människor. Den enkla naturnära livsfilosofi han därigenom skapade åt sig, ville han så gärna förmedla till jäktade och splittrade stadsmänniskor. Han eftersträvade detta med varm uppriktighet i sitt måleri. För honom hade konsten endast ett ändamål och hans uppfattning var också att endast den ändamålsenliga konsten hade något existensberättigande. Hans motto var: "Målarkonsten är en kombination av färg och form, avsedd att påverka åskådarens känsloliv så att en god och sund tanke skapas." Många skall minnas honom med vördnad och tacksamhet inte minst för denna enkla positiva inställning i en alltmer komplicerad tillvaro.

Närmast sörjande är maka född Olofsson samt döttrar.

A. J.

Sala Allehanda den 6 maj 1966.

Nya kyrkogården i Sala
Foto Johnny Ekman

Aguélimuseet söker konst av John Sköld

Sala. Den 18 juni till 28 augusti kommer Aguélimuseet att ha sin årliga sommarutställning, i Blå salen med årets Aguélistipendiat Åsa Larsson. Men i Runda fönstret planerar man att visa alster av Salakonstnären John Sköld (1900-1966).

- Han har haft ganska stor betydelse för många Salabor under 1950-60-talen. John Sköld var en lokal konstnär av hög kvalitet och eftersom många av hans verk finns spridda i Salahemmen kan det vara av intresse att visa upp hans konstnärsskap på museet, säger Aguélimuseets intendent Å C Danell.

Museet söker nu Sköld-målningar att låna in till den planerade utställningen.

- Konstnären är säkert bortglömd av allmänheten men vi har ett mycket stort intresse av att få veta så mycket som möjligt om honom. Tanken är att göra en sammanställning eller inventering av hans konst och då behöver vi hjälp av allmänheten, säger Å C Danell.

Den som har en målning eller annan kunskap och information om John Sköld ombeds kontakta Aguélimuseet.

- Det vore roligt att ha en text till utställningen som beskriver hans liv och gärning, men fokus kommer ändå att vara på hans målningar. Det här är en utställning av stort lokalhistoriskt intresse.

NINA ZARJESDOTTER

Sala och att många kommer och tittar.
NINA ZARJESDOTTER
0224-961 45

Vad händer nu?

Sommarutställningen på Aguélimuseet pågår från 18 juni till 28 augusti.

Inlänat. Ett 30-tal av Salakonstnärens John Skölds målningar som kommer att visas på Aguélimuseet i sommar har lånats in av allmänheten.

Salabornas stora gensvar på upprop om John Sköld

Sala. Ett 70-tal Salabor svarade på Sala Konstförenings efterlysning av verk av **John Sköld** till sommarens utställning. Mer än 200 tavlor erbjöds att lånas ut.

Konstnären John Sköld (1900-1966) var folkkär och många av hans alster finns i Salabornas hem.

– Han hade ingen adekvat utbildning och tyvärr finns det i konstvärlden en obehaglig elitism. Det gjorde att John Skölds verk aldrig nådde finsalongerna och han blev aldrig tillräckligt stimulerad för att kunna utvecklas vidare, trots att han var en genuin begåvning, berättar Aguélimuseets intendent Å C Danell.

Under museets sommarutställning kommer ett 30-tal verk av John Sköld att visas i Entrégalleriet och Runda

fönstret. Många Salabor har svarat på Sala Konstförenings efterlysning av hans verk och mer än 200 tavlor har lämnats in. Alla fick inte plats på utställningen men samtliga fotograferades och finns nu på cd-skiva tillsammans med bilder på konstnären samt tidningsartiklar och minnesteckningar. Cd-skivor kommer att finnas till salu i samband med utställningen.

– Johnny Ekman och Bengt Kebbon har gjort ett fantastiskt arbete med att skildra det här konstnärskapet, säger Å C Danell.

NINA ZARJESDOTTER

AGUÉLIMUSEET

Årsskrift 2005

- årgång 18 -

Aguélimuseets Vänner
Sala Konstförening – Aguélimuseet

JOHN SKÖLD (1900-1966) Salakonstnär i Runda Fönstret 18 juni-28 augusti 2005.
Naturmotiv målat 1938, 35 x 38 cm, teja på papp

Förord

Sala Konstförening är en ideell samsamslutning som enligt önskemål framförda i två testamenten ansvarar för en mycket betydande konstsamling, ägd av staten genom Nationalmuseum och Moderna Museet, men deponerad hos Aguelimuseet i Sala. Som stöd för konstföreningen verkar sedan ett antal år tillbaka föreningen Aguelimuseets

Vänner. År 2004 beslutade de två föreningarna att gemensamt stå bakom denna årskrift och eftersom vi betraktade detta som en framgång fortsätter vi samarbetet.

På grund av en, förhoppningsvis tillfällig, ekonomisk svacka tvingades konstföreningens styrelse besluta att minska öppethållandet under 2004, vilket medförde att besöksiffrorna blev lägre jämfört med föregående år. Däremot fortsätter den konstpedagogiska verksamheten att öka där museets personal, med intendenten i spetsen, lade ned ett entusiastiskt och entusiastiserande arbete.

Konstföreningens ekonomi är fortsatt bekymmersam, men läget ljusnade något under senare delen av året. Sala kommun beslutade om ett extra anslag om 75.000 kronor och Kulturdepartementet anvisade 25.000 kronor till museet. Från Nationalmuseum har till Kammarkollegium inlämnats en ansökan om permutation av det Palmiska testamentet i syfte att en del av avkastningen ska få användas till driften av museet. Skulle en permutation beviljas skulle museet få bättre förutsättningar att visa den fina samling som vi förfogar över. Samtidigt arbetar vi oöftristet för att ordna en mer långsiktig och fast finansiering via statliga och kommunala anslag.

Under året fortsatte planeringen för en utvidgning av museets utställningskapacitet i det gamla elverket och i den gamla brandstationen vid Katlagatan i det som ska bli ett Salas Kultur- och informationscentrum. En flytt till det gamla elverket skulle innebära bättre lokaler och större tillgänglighet i markplan. Kommunfullmäktige beslutade under hösten att snickeriet ska flytta ut när man funnit ersättningslokaler.

2004 års sommarutställning var konst "Ur Jan Hellströms konst och konstsamling". Det var 60-talskonst som visades i Blå Salen under tiden 12 juni till 29 augusti. I samband med invigningen av utställningen erhöll konstnärerna Tarika Lemnerbjörk, Catarina W Källström, Anna-Lena Carlsson, Maria Wahlgren och Lotte Nilsson-Vilimaa Aguelistipendiet på 10.000 kr vilket delades ut av Aguelimuseets Vänner. Stipendiet ska tillfalla en konstnär som målar eller arbetar i Ivan Aguelis anda.

2005 års sommarutställning 18 juni till 28 augusti blir dels i Blå Salen med årens Aguelistipendiat Åsa Larsson och dels i Runda Fönstret med Salakonstnären John Sköld (1900-1966).

De finns många skäl att besöka Sala och Aguelimuseet detta år och det finns goda skäl att vara vän till Aguelimuseet. Vi är glada för Ditt stöd – ta gärna med dig en vän, så blir vi fler och fler och fler ...

Jan Rydh
Ordförande
Aguelimuseets Vänner

Per Sörbom
Ordförande
Sala Konstförening-Aguelimuseet

John Sköld

i Runda Fönstret sommaren 2005

John Sköld hade sin ateljé ovanför Sala Ullspinneri med utsikt mot Kungsgatan och Rådhusgatan. Hans bostad var i samma hus i vinkeln in mot Ramströms gård.

Foto Sven Norling.

John Sköld föddes den 19 april 1900 i Smedjebacken och avled i Sala den 5 maj 1966. Redan från 16-årsåldern livnärde sig John Sköld som i stort sett självlärd konstnär. Efter en första längre vistelseperiod i Stockholm var han huvudsakligen verksam i Bergslagen och Västmanland.

Att John Sköld var en folkkär konstnär framgick med all tydlighet inför sommarutställningen 2005 när museet genom ett upprop i Sala Allehanda uppmanade läsarna att kontakta museet om de ägde en målning av John Sköld. Ett 60-tal personer hörde av sig med tillsammans över 130

målningar. De flesta i olja på pannå och de senare åren ofta utförda med palettkniv.

Av detta kan man också dra slutsatsen att hans produktion var stor och många innehavare uttryckte det som att "det var fint att ha en 'Sköld' i vardagsrummet". Han var driven i sitt hantverk och balanse-

*John Sköld i sin ateljé någon gång på 1940-talet.
Foto Sven Norling.*

rar ibland på gränsen till det banala. Men många av hans målningar uttrycker en stark känsla för naturen. Förutom sin ateljé i hörnet Rådhusgatan-Kungsgatan hyrde han en liten ateljébyggnad vid Dalälven i trakterna av Kerstinbo, Tärnsjö.

Sköld ställde ut första gången separat i Uppsala 1935 och under årens lopp blev det många och återkommande utställningar i bland annat Lindesberg, Arboga, Ulricehamn, Kungsör, Krylbo, Köping, Älvdalen, Säffle, Hallsberg och inte minst i Sala.

Inför urvalet till sommarutställningen 2005 på Aguelimuseet berättade många tavelinnehavare kortare eller längre minnesbilder av John Sköld. De här minnena av honom har vi fått från Amie Lundholm:

Visst minns jag John Sköld fast vi sa bara "Sköld". I slutet på 1950-talet kom han varje dag på förmiddagen in i Norrängens butik "Frukt & Grönt" i nybyggda huset Kungsgatan 7, för att köpa sin dagliga Läkerol-ask. Självklart iklädd konstnärens speciella attribut – baskern. Ibland kom han in på eftermiddagen också. Han bodde ovan-

på Ullspinnarns i hörnet Rådhusgatan – Kungsgatan, så det var nära att slinka in.

Jag, som mest stod i butiken, var 17-18 år då och ett annat biträde, Rotraud Seifert, var bara 15-16 år. Vi var inte okunniga om att han trivdes att snacka med jäntorna och njuta av det ungdomliga. Han var ganska skrymmande och gick lite makligt. Han hade en väldig höknäsa och härjat blodsprängt ansikte. Han var alltid hovsam och vänlig. Vi hade lätt att prata men jag minns inte om vad. Med far, Edvin Carlsson, talade han både affärer och politik, men troligen bara vad som stod för dagen i tidningarna. Eftermiddagstureerna var inte dagliga men då mädde han ofta sämre och kunde vara en smula tungsint och behövde träffa folk. Då kunde han sätta sej på fars lilla, lilla kontor, rulla sina tunna, tunna, långa cigaretter och väntade tålmodigt på att den som var ledig kunde byta ett ord.

Vi var alltså goda vänner och jag minns honom som speciell och dämpad men ganska sliten. Mina väninnor blev också bekanta med honom och en av dem satt modell för en tavla som så småningom köptes av någon kommun – Hallsta eller Sura kanske. En flicka som står i en bäck torde det vara. Tror inte jag sett någon som målat vatten i olika former så suveränt som Sköld! Tror mej minnas att han fick något kulturpris (möjligen från Dalarna) för just denna specialitet – vatten.

Han tjänade ihop till sin Läkerol och tobaken och i somliga fall någon flaska. Ibland gick det trögt och han sålde för billigt kanhända, bland annat till sin granne. Hon hade hörnlägenheten och var sällan hemma, så hennes systerdotter Birgitta (då Johansson) lånade våningen som var fullhängd med tidiga Sköld. Min bror Sten Ahde minns att "Johanssons", Birgittas föräldrar, troligen

bodde i Björsbo, Västerbykil, någon gång på 60-70-talet. Vi gissar att Birgitta har många av mosterns tavlor – men var finns hon?

Jag tror att det fanns en fru Sköld också. Även hon lär ha köpt hans tavlor vid kris.

Min far köpte (troligen 1962) en underbar oljemålning som min bror Sten äger nu och uppskattar mycket. Han är villig att låna ut den till sommarutställningen. Den föreställer en ganska vild björkskog och ett vatten. Den sprakar av färg och är alltså en senare målning. De tidiga är blekare och det sades att färgen kom i takt med att Johns syn försämrades.

När jag kom hem till Sala efter yrkesutbildning i Skåne träffade jag John (nu sa vi förnamn) på stan' ibland och brukade uppdatera oss med varandra allt medan den långa cigarettens kroknade i hans nikotinfärgade ganska smala fingrar. Han var ganska risig till hälsan och en dag sa han att han inte kunde äta längre..... Nästa gång: "nu kan jag inte dricka heller...." Snart därefter tog han sitt sista bloss. Det torde alltså ha varit 1966.

Sala i mars 2005.

Amie Lundholm, Sala

Målningar som vi fått kännedom om efter sammanställningen 2005:

John Sköld, oljemålning på pannå 1938, 56 x 66 cm.

John Sköld, oljemålning på pannå 1940, 29 x 31 cm.

John Sköld, oljemålning på pannå 1940, 52 x 60 cm.

John Sköld, oljemålning 1944, 39 x 48 cm.

Caisa Lidéri, i maj 2015: Den här tavlan har vi fått från en granne som tyckte den passade hos oss då de var här på vår tomt som John Skölds ateljé stod uppe vid Näset i Gysinge.

John Sköld, oljemålning 1958.

Foto Caisa Lidéri i maj 2017.

Caisa Lidéri, i sept 2017: Jag och min man äger idag stugan som John Sköld hade efter de att han överlätit den andra stugan till Heinz Jahrmarkt. Står jag mitt på vår tomt och blickar norrut mot gamla järnvägsbroarna så ser jag även in i viken till höger om oss. Längst bort till vänster kan man skönja järnvägsbron. Till höger ett foto från maj 2017.

John Sköld, oljemålning på pannå 1955, 23 x 23 cm.

John Sköld, oljemålning på pannå ca 1955, 30 x 30 cm.

John Sköld, oljemålning på pannå, 49 x 66 cm. Ekebygården, Sala kommun.

John Sköld, oljemålning på pannå 1957, 39 x 39 cm.

John Sköld, oljemålning på pannå 1958, 19 x 19 cm.

John Sköld, oljemålning på pannå 1958, 36 x 45 cm.